Ч. 102 (11.443). Львів, субота 11. травня 1929. Оплачено ризалтом. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Господарське положення Польщі.

Звіт фінансового дорадника Девея.

Львів, 10. травня 1929.

Фінансовий дорадник у Польщі Девей приготовив звіт про господарче положення Польщі за І-ий квартал 1929 р. Заки той звіт буде проголошений в цілости (в половині цього місяця), польська преса подає важніші виїмки з нього, які достаточно характеризують сучасне господарче положення Польщі.

Довги польської держави виносять тепер 460 міл. долярів, себ-то 15 дол. на кожного мешканця. Сума довгоречинцевих заграничних позичок досягла за десять літ квоти 461.5 міл. дол.

Податкова система Польщі мала за основне завдання збільшити державні доходи, щоби заспокоїти найпильніші потреби господарчої відбудови. Ясно, що на швидку руку розбудована та система не є ані достаточна, ані вдоволяюча. Від 1926 р. державні бюджети виказували значні надвишки. Але з моментом заспокоєння найпильніших потреб годиться застановитися над доцільністю продовжування тієї політики.

Розвиток публичної господарки значно випередив зріст торговлі, промислу і хліборобства. Внаслідок военного знищення Польща розпоряджала невеличким оборотовим капіталом. Торговля і промисл двигалися без резерв, а недостача оборотового капіталу є така велика, що найменше звільнення темпа оборотів (нпр. з атмосферичних причин) спричинює зріст векслевих протестів і підвисення відсоткової стопи. Другою причиною недостачі оборотового капіталу є помітне змагання продовжувати векслеві речинці. Вимога короткоречинцевих кредитів зростає далеко скорше, як вкладки в банках.

Цікаве світло на господарчу ситуацію Польщі кидає величина резерв Польського Банку. В дні 30. червня 1928 р. обіг банкових білєтів і негайно платні зобовязання виносили 1,779,200.000 зол., а в дні 31. грудня 1928 р. — 1,819,500.000 зол., себ-то надвишка висловлювалася сумою 40,300.000 зол. Золото і заграничні належности в дні 30. VI. 1928 виносили 1,370,500.000 зол., а в дні 31. XII. 1928 — 1,373,300.000 зол., себ-то висловлювалися надвишкою 2,800.000 зол. Відношення резерв до обігових білєтів і належитостей виносили 30. VI. 1928 — 77 проц., а 31. XII. 1928 — 75 проц. Тривкість запасу девіз і золота, не зважаючи на відємний платничий біланс, можна було втримати тільки при допомозі закордонних позичок, які в 1928 р. припливли в сумі 272.5 міл. зол. та короткоречинцевим закордонним зобовязанням, які — після потручення закордонних належностей — виносили нетто 338 міл. зол. З того 259 міл. зол. є платні в тримісячному речинці або в коротшому. На випадок їх відпливу запас золота і девіз зменшився би до 50 проц.

Запас резерв Польського Банку свідчить про стійкість гроша, але одночасно доказує, в якому малому обємі промисл і торговля могли користати з кредитової резерви в краю. Ніякий промисл не може на довшу мету розвиватися без достаточних резерв, бо вони є підпорою господарства, коли резерви меншають. Недостачу оборотового капіталу і резерв у промислі відчуває все господарче життя краю, тому, що промисл і торговля є примушені надмірно користати з банкових кредитів. Тоді зростає відсоткова стопа, збільшуються торговельні кошти не лише в промислі, але і в хліборобстві. Тому при укладанні майбутніх бюджетів поодинокі міністерства, застановляючись над дальшими інвестиційними позиціями, повинні розглядати їх не з точки погляду того, чого може довершити держава, тільки що є конечно потрібне для загального добробуту країни.

Для прикладу можна взяти залізниці. Чистий прибуток із залізниць в останньому році виносив 20 міл. дол., з чого більшість повернено на інвестиції. В майбутности було би бажаним перелияти ті доходи до загальних державних прибутків, а на покриття додаткових залізничих інвестицій треба би затягнути позичку на світовому ринку, щоби сплатою тієї позички обтяжити також будучі покоління, які прецінь будуть користати з услуг тієї залізниці. Те саме торкається інших державних підприємств, які з огляду на свою прибутковість можуть бути добрим підкладом для довгоречинцевих позичок. Обмеження урядової інвестиційної політики зменшило би запотребування уряду і дало би змогу поправити податкову систему.

Істнує суґґестія, що обмеження урядових інвестицій спричинить зріст безробіття. Так було би, колиб одночасно не зменшено податків. Однак у всіх державах стверджено, що зменшення податків побуджує приватну ініціятиву і дає товчок промислові до поширення діяльности. Навпаки, великі податки спричинюють господарче пригноблення. Сойм повинен перевести реформу податкової системи, яка повинна змагати до *усунення нерівности і до більше гармонійного розкладу податкових тягарів*. Нпр. оборотовий податок надмірно обтяжує промисл і торговлю. Зате доходовий податок розвивається дуже повільно. Через зменшення податкових тягарів треба змагати до того, щоби краєва продукція могла випосажитися в оборотовий капітал і резерви, які можуть бути осягнені тільки шляхом збільшення зисків. Постійна недостача оборотових капіталів і резерв спричинює таке зменшення заробкової сили, що податкова здатність в державі маліє. Обмеження державних видатків є рівнозначне зі зменшенням вимог в ділянці прибутків і дає змогу перевести зміну податкової системи та обнизити податкові тягарі. Реформа податкової системи і нижчі податки є рівнозначні зі зростом приватної ініціятиви і заробітків. А зріст ініціятиви і приватних заробітків рішає про побільшення оборотового капіталу і резерв, спричинює обниження відсоткової стопи, вищі платні та збільшує силу купна.

Звіт американського дорадника дав притоку ендецькій пресі виступити зі закидами проти дотеперішньої господарчої політики уряду. Одночасно та преса твердить, що вона давно голосила програму і гасла, обняті звітом Девея. Знову ж оборонці уряду підносять, що вони теж уже давно обстоюють аналоґічні до Девеєвих думки. Чи і коли прийде до зміни податкової системи, тяжко сказати, бо податкову реформу може перевести тільки сойм, а він є в неласці теперішнього уряду.

Назріваючі зміни в політиці.

На марґінесі двох книжок. — Закордонна політика останніх двох літ. — Америка змінює фронт. — Англьо-американський союз?

Берлін, 4. травня 1929.

Українська справа уложена в зовнішньо-політичних перспективах незвичайно тяжко. Історичні порівнання не мають, що правда, сили екзактних наукових доказів. Одначе порівнання сучасного зовнішнього положення нашої справи з колишнім положенням чехів чи поляків дає немало повчаючих фактів. Як легко і просто виглядало зовнішньо-політичне уложення чеської проблеми! Едвард Бенеш, чеський закордонний міністр, видав недавно книжку п. з. „Повстання націй“. В ній він говорить про визвольну політику чехів так само внутрі нації як і на зовні. Недавно появилась друга подібна праця д-ра Павла Моліша п. з.: „Боротьба чехів за їхню державність“. Оба автори приходять до однакових висновків. Чеське визволення було можливе лише при повнім розбитті центральних держав, отже всеї системи трисоюзу. Відколи витворилась протилежна система, отже трипорозуміння, тоб-то пізніша антанта, чехи робили усе можливе, щоби в політичні рахунки антанти, в якої побіду вони були сильно переконані, втягати також чеську державну справу. Вони і зі свого боку докладали всіх зусиль, щоби допомогти побіді антанти. Така ясноозначена чеська політика була можлива тільки при одній передумові, а саме, що в тодішній Европі, поділеній на бльоки трисоюзу і трипорозуміння, істнувала певна, ясно означена міжнародня система. В тих умовах не важко було скласти програму чеської визвольної політики. Усе тут було ясне: хто кому ворог, а хто кому приятель. Одначе того роду умов нині нема й

усі труднощі зовнішньо-політичного уложення української справи полягають саме в недостачі тривкої, ясноакресленої, остаточно оформленої світової міжнародньої системи, з якою нашу справу можнаб було в тих чи інших формах звязати. Радше навпаки!... Замісць константности ми на протязі цілого уже десятка літ маємо до діла з невпинною, вічно мінливою флюктуацією міжнародніх сил і угруповань. Усе тут пливе, вічно міняється і покищо майже нема познак близького устійнення відносин. Та міжнародня непостійність виявилась яскраво черговий раз саме тепер, з нагоди двох міжнародніх конференцій найсвіжішої дати — отже репараційної і розброюючої. Уклад міжнародніх сил, який оце поволі зарисувався в світовій політиці у формах англьо-французького пакту з одного боку і системи ревізіонізму з другого боку починає поволі прибирати цілком новий, навіть до кореня змінений вигляд.

Щоби в коротких словах зясувати суть зовнішньо-політичного світового розвитку останніх часів, можна твердити, що його основою була британська оборона перед економічною експансією Америки і політично розкладовими змаганнями більшовизму. І тому то прийшло Льокарно як засіб політичного засклеплення Европи, а потім франко-британський пакт як засіб активної, евент. збройної оборони. Роблячи французам уступку в справі свобідного вишколу французьких сухопутних резерв, отже, дозволяючи тримати французам найбільшу в Европі армію, англійці віддавали фактично панування над Европою у французькі руки. Систему поанкаризму поставлено ось-так на сторожі проти більшовиків і тим самим британці звільнили собі руки у відношенні до Америки. Розвиток справ був занадто ясний, щоби не викликати реакції. Почалась передовсім американська протиофензива. Спочатку моральна. Америка вимусила передовсім на англійцях і французах пакт Келльоґа. Потім прийшов удар сенатора Бораґа в справі ревізії морського права, при чому ота ревізія була подумана як фактичне скасування британських морських прероґатив. Потім принято закон про будову 15 американських кружляків. А далі прийшло кумання американців з більшовиками. Американський капітал почав здобувати перші міцні позиції в СРСР, витискаючи звідтіля британців. Щораз частіше почав ходити гомін про скоре визнання більшовиків з боку Америки. Вашінгтон цьому не заперечував. Американці ані на хвилину не залишали нікого в сумнівах, щодо їхнього відношення до справи франко-британського пакту. Напруження поміж Льондоном і Вашінгтоном набирало щораз більше знамен колишнього напруження поміж Льондоном і Берліном, яке врештою скінчилось перегонами у розбудові воєнної фльоти, а потім — війною. Але Америка не була одинока в тім змаганні. Цілком паралельно з нею провадив свою політику Мусоліні, спрямовану до розбиття французької суприматії в Европі. В Римі кинуто перші клічі ревізіонізму. Зарисувались перші риси в системі повоєнної Европи. На тім підложу стало зрозумілим, що німецький націоналізм почав зростати в силу й активність, бажаючи вирвати керму з рук миролюбивої демократії, сподіючись від отакого американсько-німецько-більшовицько-італійського зближення розвалу версальсько-поанкарівської системи. Контури двох могучих бльоків виринали щораз сильніше. Нам цей розвиток справ не міг бути несимпатичний. Особливож втягнення Італії в цей бльок і через неї можливість розгрому малої антанти, робило цілу концепцію для нас зовсім можливою. Можливо, що требаб було ще цілого десятка літ, щоб отой двоподіл світа прибрав настільки означені форми, що наприклад двоподіл Европи в 1909—1914 р.

І нагло помічуємо в останніх днях основні пересунення в підставах цього політичного укладу. Передовсім диває на перший погляд най-

новіша позиція Америки. Американський представник на „роззброюючій" конференції в Женеві Джібсон складає дві сензаційні заяви. Перша, що американці радо підуть на уступки в справі фльотових роззброєнь, т. зн. є готові погодитись в дечім з британськими тезами щодо тонажі і класифікації кораблів. Друга заява: Америка йде на уступки Франції щодо висоти вишколених сухопутніх резерв. Ми бачимо: цілковита зміна дотеперішнього фронту. Що більше: секретар Стімсон заявляє оце на днях, що політика американського уряду супроти СРСР не зміниться. Отже Америка СРСР **не визнає.** Як безпосередній наслідок із цього буде передовсім зменшення приватних американських кредитів для СРСР і нове загострення сталінського курсу.

Заломання ревізіоністичного фронту? Звідкіля воно? І як собі пояснювати американський зворот? Передовсім: всі оті американські чини є спрямовані простісько проти англійських консерватистів; їм завдано оце три удари такої сили, що мабуть після них консерватисти не витримають виборчої кампанії. Отжеж, передовсім концесія в бік французьких резерв має на меті ослабити англьо-французьке зближення, бо при того рода франко-американськім аліянсі, французи затримують владу над Европою, не потребуючи давати ніяких рекомпенсат в роді „сторожування над більшовиками". Але це означає загрозу повної ізоляції британців і деяку компромітацію політики Чемберлена. По друге: американська „уступка" в бік фльотових тез британців є просто спрямована до англійського податника. В даних британських умовах пацифізм означає не ідеольогічну вимогу, але найбільше реальний зловимий пожиток. Англійські робітники і ліберали можуть провести свої виборчі програми тільки за ціну зменшення морського етату і американська пропозиція роззброєння **на базі британських тез** по суті скріпляє виборчі позиції опозиції. Нарештіж заява Стімсона щодо більшовиків вибиває з рук консерватистів їхній незвичайно міцний козир, отже вказівки на загрозу американської конкуренції на російськім ґрунті.

Побіда опозиції, що її хочуть американці провести за всяку ціну, матиме той наслідок, що новий уряд схоче добитись з Америкою порозуміння **і в тих перспективах оце вперше зарисовується можливість створення англьо-саксонського політичного братання в противенстві до політики англьо-французької антанти.** Наслідків із такої комбінації Анґлія-Америка покищо не можна передбачити. Але одно є певне. Розбудова післявоєнної міжнародньої системи станулаб на цілком нову базу. Неминуче прийшлиб глибокі зміни, які поставилиб у нову зовнішню площину також можливости нашої справи. Але це видно буде аж після англійських виборів.

Зенон Пеленський.

Історія анатеми на д-ра А. Річинського.

(Від нашого кореспондента.)

II.

Церковні правила вимагають, щоби перед киненням анатеми пробувати ще навернути делінквента шляхом 3-кратного „усовещанія" (переконування). Цю місію передано протоєреєві Георгієві Боришкевичеві у Володимирі, відомому „обрусітельному" московському діячеві, з яким українська частина парохіян усе боролася і бореться і який — очевидно — є завзятим ворогом д-ра А. Річинського. На візвання Боришкевича, спрямоване до д-ра Річинського, щоби він явився до нього на „усовещаніе", цей останній заявив, що своїм духовником уважає священика Пащівського, — хай, мовляв, той його „совіщае", — і до Боришкевича не пішов. У відповідь протоєрей Георгій Боришкевич проголосив у Володимирському соборі в м. Володимирі анатему на д-ра Арсена Річинського за „недосажденіе своему єпіскопу". Сталося це 21. квітня ц. р., себто 6 днів після дотичної постанови варшавського Синоду і на 7 днів перед оголошенням її у пресі. Як відбулася сама церемонія — не знаю, чув лише, що церковна влада, боячися якихось українських протестів, зажадала від адміністраційної влади скріпленої на той день охорони церкви і що цю охорону отримала.

Очевидно, що на цьому справа не скінчилася, бо звязана вона органічно й невідлучно — як ми вже вчора на вступі зазначили — з цілим українським церковним рухом в Польщі, з цілою боротьбою українства за відмосковлення православної церкви. Анатема на д-ра А. Річинського не є справою Річинського, тільки цілого православного українського населення та безпосередньо всіх церковних діячів, згуртованих у Церковному Комітеті, вибраному на зїзді в червні 1927 р., та всіх тих, яких морально обєднує. Анатема на д-ра Річинського є лише завершенням одного етапу боротьби поміж українцями та мóскалями за характер і долю православної церкви в Польщі, — однак ця боротьба далеко ще не скінчилася. Тут уважаємо доцільним пригадати її дотеперішній хід, — він тісно звязаний із самою анатемою.

Отже завзята і вперта, але неорганізована й тиха боротьба прийняла організовані форми саме від отого першого українського церковного православного зїзду в Луцьку, в червні 1927 року. В рік пізніше, 1-го липня 1928 р., прийшло до замирення. Тоді-то списано у Варшаві поміж митрополитом Денисом і гуртом поважних українських церковних діячів з безспірним авторитетом у краю — цілу формальну умову. Підписали її з одного боку митрополит Денис і єпископ Олексій, з другого саме д-р А. Річинський і п. Рочняк (із Замостя); у нарадах, що довели до цієї умови, брали участь крім названих двох українських діячів ще пп.: б. сен. Михайло Черкавський (з Кремінця), пос. С. Хруцький (Холмщина), Артемюк (із Берестя), Соловій (із Берестя), Бондарук (з Луцька) і радикальний посол Власовський. Усі вони, крім п. Рочняка, є членами Церковного Комітету; участь у нарадах п. Рочняка і його підпис на умові, як визначного холмського діяча, мала підкреслити значіння цього порозуміння між православним українством усіх земель Польщі та митрополією. У цій умові признано українцям цілий ряд „концесій", які одначе — були й осталися лише на папері. Вправді митрополит видав відомий обіжник про вживання української мови в церкві, але одночасно виданий був **тайний обіжник,** який обмежував, а по. суті уневажнював попередній! Це вказує наглядно, що умову принято згори нещиро. М. і. на основі тої умови д-р А. Річинський став членом Митрополичої Ради. Виступив з неї сам, протестуючи проти переоблювання постанов Митрополичої Ради самим митрополитом (лист у „Ділі" з 4. XII. 1928)! **Умови не дотримано наслідком ріжних махінацій москалів із РНО,** які повели проти неї кампанію, яка — при істнуючому складі церковної православної влади й її настроях — мала згори всі вигляди на успіх! Анатема на д-ра Річинського є завершенням оцього контрнаступу РНО. Але як-же так, спитаєте, — кинено анатему на власного контрагента? Отже ні, — з „постанови" про анатему довідуємося, що умова, формально списана й підписана та всі попередні наради, не були ані умовою ані нарадами! Митрополит Денис, мовляв, „раді сохраненія церковнаво міра єщо раз проявіл свою любов і прощеніе самочінним руководітелям украінскаво церковнаво двіженія, пригласів к себе в Варшаву 1. VII. 1928 состав названнаво Комітета..." Отже враз довідуємося, що вся конференція не була конференцією, а „усовещаніем"! З „постанови" довідуємося теж, що це не Річинський виступив з Митрополичої Ради, а його викинули, як „недостойнаво"! Чи не дивні дива?!...

Цілком ясно, що такі чудасії, які є дійсно навіть серед найбільш скандальних відносин нечуваним скандалом, мусять мати свої наслідки. Посипалися **протести** — до митрополії, до голови ради міністрів, до міністра віроісповідань, — підписані Володимирською Соборною Парохією: 50 представників парохії, які домагаються і для себе анатеми! Очевидно, що й усі названі вгорі українські діячі, члени й не-члени Церковного Комітету, мусять теж вимогати для себе анатеми! По всіх парохіях Володимирщини йде горячковий рух, який перекидається на цілу Волинь. Ба — **Володимирська парохія відмовила митрополитові Денисові послуху,** про що повідомила уряд. Складено великий акт обвинувачення проти митрополита й вислано його до цар-

---

Д-Р ІВАН ТУРИН (Відень).

Боротьба за нафту й українці.

Пильний читач великих дневників світа напевно зауважив, що не минає ні одного дня, коли то в політиці то в господарстві то в новинках щось „пахне нафтою". Раз говориться про світову війну за нафту, раз про заснування або зліквідування якоїнебудь нафтової фірми, іншим разом знову виявляється якийсь скандал в нафтовім ділі то-що. Отже великий світ, як бачимо, дуже цікавиться нафтовими справами та й має великі причини до того.

Нафта, як учать врештою всі відомі техніки, нині безумовно і в повнім змислі того слова „кров цілого господарства". Не говоримо тут уже про значіння нафти для освітлювання помешкань, а це тому, що нині чимраз більше уживається електричної струї для витворення світла на місце нафти. Зате росте в кольосальнім розмірі уживання таких моторів та машин, які пускаються в рух бензиною, ґазоліною та навіть керосіном (як авта, трактори і т. д.), або таких, які смаруються машиновим маслом чи опалюються (як напр. кораблі, паровози) нафтовим топливом або мазутом. Велика, превелика часть нашої господарської техніки є нині в залежности від тої „крови господарства", від нафти. А хто щасливим посідачем нафти, той паном і то могутнім паном, бо вона фактично рішає про життя або смерть господарства.

Тому не дивно, що за посідання нафти, себто нафтових теренів, ведеться страшна, безмилосердна боротьба між державами, як і між приватними людьми. Не хочемо тут докладніше задержуватися при історії тих нафтових війн, а лиш згадаємо, що не одна війна або революція в державах (пр. в Мексику або в деяких державах Полудневої Америки), де знаходиться нафта, вибухла в звязку з нафтовою політикою держав чи великих нафтових концернів. А навіть у великій світовій війні грала нафта одну з найважніших роль. „На хвилях нафти ми дійшли до побіди" — говорив свого часу льорд Курсон, шеф британської адміраліції підчас війни.

Ґеографічний розподіл нафтових богацтв нині такий, що більше як дві третини (докладно 68.6 проц.) нафтової продукції цілого світа (яка виносила в р. 1928 — 1,306.135 тисяч бочок) випадають на Зєдинені Держави Півн. Америки, а дальші 15.5 проц. на інші американські країни. В Азії продукується (в Персії, Гол. Індії, Брит. Індії) 6.4 проц., а в Европі 8.3 проц. нафтової продукції. Найбільшим продуцентом в Европі є СРСР (6.51 проц.), потім Румунія (2.27 проц.), а на третім місці є Польща (0.52 проц.). Як поділити цю продукцію на поодинокі нафтові концерни, то на американську „Стендард Ойль" випадає приблизно 26. проц., на англійсько-голляндську „Шель" та кооперуючу з нею англійську „Енґло Першієн" 14 проц., на 10 найбільших американських „незалежних" фірм 16 проц., на державні трести СРСР 6 і пів проц., на всіх інших 37.5 прц. Чистий грошевий дохід виносив у 1926 р. для всіх товариств концерну Стандард разом біля 400 міліонів долярів, для ґрупи „Шель-Анґльо-Першієн" біля 100 міліонів долярів. Уже один погляд на такі величезні числа показує нам, що такі нафтові концерни — то вже не великі капіталістичні товариства. Ні, то вже могутніші інституції, як декотрі держави. Такі велитні як Стендард або й Шель мають більше майна та персоналу, більший бюджет та грошеві обороти, як неодна держава, що нам вже виглядає могутньою.

Читаючи отсі числа й замітки, неодин може спитатися, яке властиво нам, українцям, діло до нафти. Пощо нашу бездержавну націю, бідну та без ніякої капіталістичної організації, втягати взагалі в якінебудь звязки зі світовою нафтовою політикою?

Ну, всеж таки один погляд на господарську карту світа, а другий на етноґрафічну карту України проф. Рудницького показують нам, що на територіях, заселених в більшости українцями, є два нафтові терени, з котрих вже тепер викопують нафту, а крім того є ще низка теренів, щодо яких можна надіятися, що там знайдуть нафту у відповідних розмірах. З продуктивних центрів один знаходиться на заході (в Галичині), а другий далеко на північному сході, на границях Кубанщини та північного Кавказу (Ґрізний). Але ні тут ні там українцям ніяке діло до нафтового промислу, вони в ньому цілком не заступлені.

В Галичині, себто в переважно українцями заселеній частині, видобувають понад 80 проц. цілої нафтової продукції Польщі (всього 73.599 цистерн і 10.000 кг в р. 1928). Знані тут нафтові копальні в Бориславі-Тустановичах, у Східниці, в Мразниці, в Рипнім та інших місцевостях дрогобицького повіту, щоб вичислити тільки найголовніші місцевости. А хоч свого часу майже вся нафтоносна земля була в руках українських селян, то тепер майже нема сліду з того. Є, правда, небогато т. зв. брутовців-українців (вони навіть мають свою орґанізацію) є й кілька одиниць-українців, що добре заробляють на нафтовім ділі, але все те не є нічим. Були ще перед війною ріжні спроби зорганізувати якесь українське нафтове підприємство, було також кількох фахівців українців у нафтовім ділі, як пр. відомий у цілім світі український нафтовий хемік, пок. проф. Залозецький. За часів ЗУНР пробовано теж зі сторони нашого уряду рушити нафтовий промисл та добути правильний збут нафтових продуктів (у тій цілі в 1919 р. вела окрема українська делегація з послом Вітиком переговори у Відні). Але й тут показалося, що горе тому народові, що має нафтові копальні, а мало сили й впливу у світі. Східна Галичина стала по розпаді Австрії обєктом світової нафтової політики. Англійський та французький нафтовий капітал віднісся зі значно більшим довірям до нової польської, як до молодої західно-української держави, а не було без-

городського патріярха та патріярхів усіх окремих православних церков з вимогою суду над митрополитом! До закінчення того суду **парохія віддала себе до розпорядження київського автокефального митрополита!**

Очевидно, що в цій справі забере мабуть слово і польський уряд, бо справа валить уже в **престіж держави.** Але ба — тут уже починається „особая статія": церковна політика уряду. Про неї — іншим разом.

І. Кедрин.

ЗАМІТКИ і ВІДГУКИ.

До історії одного викладу.

Дня 12. квітня ц. р. виголосив проф. д-р Ст. Томашівський у варшавському „Інституті для розсліду національних справ" виклад на тему: „Десять літ української проблеми в Польщі". Про цей виклад наш варшавський кореспондент ч. І. Кедрин написав статтю п. н. „Нещасливий виступ" у 88. числі „Діла". Майже рівночасно у 15. числі „Нового Часу" появилася стаття посла Д. Палієва п. н. „До чого може довести чоловіка корито?", в якій обговорений теж виклад проф. Томашівського.

В тому самому часі появився на сторінках „Нової Зорі" зміст, виголошеного проф. Томашівським реферату у Варшаві. А вже в третьому з черги числі „Нової Зорі" видрукований відкритий лист проф. Томашівського до українського громадянства, в якому автор твердить, що і п. І. Кедрин у „Ділі" і пос. Паліїв у „Новому Часі" сфальшували зміст реферату і перекрутили думки прелеґента. Цей відкритий лист появився також окремою відбиткою.

У відповідь на цей лист опублікував пос. Д. Палііїв у 49. числі „Нового Часу" статтю п. н. „Пояснення і відповідь", в якій між іншим читаємо:

„Щодо повищої заяви п. Томашівського заявляю, що я далі піддержую всі мої закиди на його адресу. Не сфальшував я ані змісту, ані не перекрутив ні одної думки. Підчас викладу я скрупулятно нотував „цінні" думки прелеґента і записками послуговувався при писанні статті. Але натомісць мушу з цілою рішучістю ствердити, що зміст реферату, друкований в „Новій Зорі" з виголошеним рефератом в 3/4 не має абсолютно нічого спільного. Можливо, що це, що заподано в змісті, референт думав, або навіть мав написане, але більшости з того він не говорив. Взагалі референт не тільки відчитував написане, але доволі часто імпровізував. Через те заповідана професором Том. комісія, яка на підставі писаного реферату має видати свій суд — ледви чи може сповнити своє завдання. Тільки слухачі можуть осудити дійсний зміст і хід думок того злощасного реферату професора від української історії, який напр. Берестейський мир окреслював, як — „спекуляцие покойове в Бжесцю без взглєнду на правдзівосьці польске." А всі *незалежні* українці, що прислухувалися рефератові хіба мусять ствердити, що він був такий, як його описали (до речі кажучи зовсім від себе незалежно, бо статтю п. Кедрина я прочитав щойно по написанні своєї) п. Кедрин і я: було соромно за прелеґента і за націю, до якої він себе зачисляє".

Так виглядає дотеперішній стан цеї прилюдної переписки між проф. Томашівським з одної і послом Палієвом та п. Кедрином з другої сторони. До цеї справи ще вернемо, коли появиться друком реферат проф. Томашівського.

Винятковий ювилей.

25-ліття знесення заборони литовських друків латинкою.

Литовське громадянство обходило в дні 7. ц. м. винятковий ювилей, 25-літній ювилей знесення заборони литовських друків латинкою. Ця заборона істнувала повних 40 літ (1864—1904). Знесено її, цю бездумність і винняткову подію в історії цивілізованого світу, дня 7. травня 1904.

Цікавим є й помисл уведення до литовського письменництва російських букв. Учений О-лекс. Гільфердінґ впав на думку створити всеслов'янську азбуку, яка зближала би між собою словян. Цю думку у відношенні до литовців розвинув кустос варшавської прилюдної бібліотеки Станислав Мікуцький. Бажаючи зробити карієру, він предложив свій проект Мілютинові, а цей віділслав його до Вильна до Муравйова. У Вильні створено комісію для реформи литовського письменства, яка випустила кілька литовських видань російськими буквами.

Наслідник Муравйова ґен. Кавфман добув відповідне розпорядження міністерства внутрішніх справ, яким заборонено друк литовських видань латинкою.

Мікуцький почав заходитися біля видання литовських букварів, граматик, словників, молитовників то-що, друкованих російськими буквами. Однак цей „обєднюючий" помисл не прийнявся серед литовців. Розпочалася глуха, але завзята боротьба між литовцями і російською адміністрацією. Друковані російськими буквами книжки насильно розпихано серед литовських дітей. Та ніхто не хотів їх брати. Колиж брали, то палили негайно. До тогож зі шкіл усунено литовську мову, заступаючи її російською. Отже помисл Мікуцького і російської адміністрації втратив реальну основу. Одночасно розпочалася контрабанда литовських книжок, друкованих латинкою за кордоном, особливо в Тильжі (в Пруссії). Закордонні литовські книжки підроблювано під старі, видані попередньо у Вильні, і тим способом улекшувано їм поширення на Литві.

Такий стан істнував 40 літ. Аж в р. 1902 виленський генерал-губернатор кн. Святополк-Мірський в окремому меморіялі виказав бездумність і шкідливість введеної перед 40 літами заборони. Центральна влада погодилася зі становищем губернатора, так, що дня 7. травня 1904 цар затвердив постанову Ради міністрів, якою знесено заборону друкувати литовські книжки латинкою.

Від тієї хвилі минає 25 літ. Напротязі чвертьстоліття литовці богато попрацювали, щоби розвинути своє письменство. Однак повних 40 літ заборони мусіло некорисно відбитися на розвитку литовської культури. Під тим оглядом доля литовців схожа тільки до долі українців, яким накинено „ярижку", а одночасно обмежено до крайних меж спроможність культурної творчости.

Майже одночасно впали кайдани з литовського й українського друкованого слова, що дало спромогу обом народам проявити свої увязнені сили і піти шляхом приспішеного культурного розвитку.

„Рідна Школа" і Т. Ш. Л. у Станиславівщині.

(Стаття надіслана.)

Станиславівський тижневик „Курєр Станіславовскі" помістив у чч. 455 і 456 статтю п. з. „Т. Ш. Л. в Станіславове на тле дзялальносьці в р. 1927 і 1928". Ця стаття насуває дуже сумні рефлексії на читача-українця, коли він одночасно усвідомить собі нашу мізероту, серед якої працює і веґетує наша „Рідна Школа". Отся стаття дає саме мені притоку до того, що поведу порівнання між цими обома товариствами.

Автор згаданої статті, даючи огляд праці Т. Ш. Л. в Станиславівщині, на чільному місці розглядає діяльність товариства в ділянці шкільництва, цілком слушно називаючи її найважнішою. Ті місця статті подаю в дослівному перекладі:

„Завдяки жертвенности тут. громадянства збудовано ще в минулих роках шкільні будинки в Боднарові, Делієві, Дрогомирчанах, Єзерку, Клепках, Кіньчанах Старих, Св. Станиславі, Тисьменичанах, Угорниках-Кольонії, Угринові Шляхотськім і в Зигмунтівці. Заряд Т. Ш. Л. опікується тими школами, видаючи в міру своїх скромних засобів фонди на їх удержання, ремонт і консервацію, а також на викінчення декотрих будинків. І так з кінцем 1927 р. викінчено шк. будинок у Клепках і віддано його до вжитку, а тепер саме находиться в роботі будова школи в Остої (коло Комарова), призначеної для тамошніх польських осадників. Будову тої школи треба би приспішити, бо задля недостачі фондів тягнеться вона ще від 1924 р. з великою шкодою для дітей наших осадників.

З ощадностевих оглядів, а також задля відсутности законно вимаганої скількости дітей у шкільному віці власти замкнули 2 польські школи: в Клепках і Тумирі. Ті школи перейняв на свій рахунок заряд Т. Ш. Л., огорнув їх дбайливою опікою і завдяки жертвенности суспільности веде в них працю.

Доказом признання такої праці зі сторони шк. властей є наділення школи в Тумирі правом прилюдности.

Опікуючися польськими школами, заряд Т. Ш. Л. сповняє важну освітню і виховавчу місію, а одночасно приєднує громадно населення села і привязує його до держави й народу. З причини столітнього занедбання у вихованні польського народу на кресах в мові, дусі й польських обичаях, а не менше з причини великого споріднення мовного й обичаєвого, а часто також і родинних звязків з українським („руським") населенням — є на тому полі ще велика праця перед нами; сам факт істнування і впливу польської держави, без діяльної співучасти інтеліґенції, супроти великої рухливости ворожих нам елементів, не досить скоро привертає те населення до повної народньої і державної свідомости.

Праця Т. Ш. Л., а головно польські шкілки по національно мішаних селах сповнили вже свою велику ролю, бо виховали наймолодше покоління для польської ідеї. Одначе спочати не можна, бо розвій шкільних і політичних відносин в нашому селі вимагає все великої уваги. Маємо тут на думці утраквізаційні закони, що їх використовують радикальні українські елементи до постійної політичної боротьби і з ідеєю польської школи".

Отсих кілька місць зі згаданого звіту ілюструють якнайкраще напружену діяльність Т. Ш. Л. на наших землях. Безперечно, львину пайку жертв на Т. Ш. Л. поносить сама таки держава (в ріжних формах), тому то й нема в статті виказу зложених жертв, але зі звіту виходить, що й польська суспільність складає подвійні жертви в грошах і — що дуже важне — дає свої робучі сили для цілей Т. Ш. Л. Дальше

перечно одною з причин оконечного прилучення Східної Галичини до Польщі.

Нині головна часть нафтової продукції Східної Галичини в руках французького капіталу, себто концерну „Малопольска — Премієр", фірми Лімановa та кількох інших. Але й польська держава старається вплинути на нафтове діло. Хоч державне нафтове підприємство „Польмін" доси безпосередньо не викопує нафти (а тільки нафтовий газ в Дашаві коло Стрия), то має воно законне право первокупна на ропу (сировицю) для своєї рафінерії в Дрогобичі. Крім тої рафінерії (найбільшої та найліпшої в цілій Польщі) держава має ще домінуючий вплив в експльоатаційнім товаристві „Піонєр", в котрім заступлені всі більші нафт. фірми краю. Головна робота того, щойно недавно зорґанізованого товариства — шукати за новими нафтовими теренами (зі стратегічних причин головно в не-українській частині Галичини), бо поля в Бориславі й Биткові помалу вичерпуються, а потреба краю в нафтових продуктах чимраз більша. Вигляди винайти як не новий Борислав, то принаймеше нове нафтове поле в Східній Галичині, очевидно є. Приміром саме тепер ведуться інтенсивні розслідчі роботи в Небилові к. Рипного, в Натуєвичах к. Борислава і т. д. Ґеольоги впевняють, що нафтонадійні смуги в Підкарпатті тягнуться аж до Румунії. В дійсности також в українській части Румунії, в Мармарощині, маємо невелику нафтову продукцію, а на Буковині по давніх кількох спробах небавком знову мають вертіти за нафтою в долині Вел. Бистриці.

Й тут саме маємо ту точку, де місце і для української ініціятиви. Бо як головна боротьба світових концернів ведеться менше за опанування старих теренів, а більше за опанування нових, свіжих піль, так повинно робитися в малих розмірах також у нас. Хоч польський закон про вишукування нових нафтових покладів з практичних причин зовсім іде на руку великим товариствам, то всеж таки на випадок винайдення нової нафтової смуги знайшлося би місце і для діяльности українських установ та одиниць. Алже всеж таки маємо українські кооперативи й інші господарські орґанізації, що могли би в національнім та господарськім інтересі українського народу працювати з успіхом на нафтовій ділянці, якщо вони тільки не підуть надто рискантним та спекуляційним шляхом, як це, на жаль, аж надто часто має місце в нафтовім промислі.

При кінці ще кілька слів про нафту в українських частинах СРСР. Тут ще менше, як у Галичині, був і перед і по війні слід якоїсь української діяльности. В Ґрізнім, як і на Кубанщині (коло Майкопу) і в Криму перед війною працював переважно анґлійський та французький капітал. На його місце прийшла по большовицькій революції держава, чи пак скупчені пізніше нафтові трести „Ґрознефт" і „Кубчернефт". Ґрізненський район другий по величині продукції нафти в СРСР. В 1927-28 (від 1. X. 1927 до 30. IX. 1928) дав він майже 3 і пів мілйонів тон продукції, отже майже 5 разів стільки, як ціла Польща. Крім того саме звідси дістають найліпшу по якости бензину, котра має ринок в цілій Европі та в Орієнті аж до Індії і Китаю. Признати треба, що большовики з успіхом працювали і працюють над змодернізуванням цілого нафтового промислу в Ґрізнім, закупивши бурові гарнітури, інструменти та інсталяції для рафінерій за американськими взірцями. Новий нафтопровод від промислів у Ґрізнім аж до пристані Туапсе на Чорнім Морі улекшує значно експорт ґрізненської продукції нафти.

Як згадано, маємо ще в Майкопі на Кубанщині та в кількох місцях Криму і побережа Чорного Моря або діяльні нафтові копальні або терени, про які майже з певністю можна сказати, що вони мають нафту. На жаль, тут для приватної ініціятиви, особливож для ініціятиви української нема місця. Залежить це тільки від доброї волі володарів у Москві, чи і в якій формі схочеться їм допустити український елемент до використовування нафтових богацтв на його власній землі.

бачимо зі звіту, що Т. Ш. Л. старається заложити свою шкілку всюди там, де неможливо вдержати державну польську школу з причини малого числа дітей. Ясно, що вся його діяльність спрямована саме на те, щоб польонізувати наше село.

А тепер приглянься, як працює наша „Рідна Школа" в Станиславові і який успіх тої праці. Діяльність кружка „Рідної Школи" в Станиславові обмежується лиш трьома школами: жіночою гімназією, промислово-ремісничими курсами і 7-клясовою виділовою школою ім. М. Шашкевича. Жіноча гімназія мусить сама себе удержати, отже може і зможе лиш тоді істнувати, коли буде мати відповідно велике число учениць. Кружок „Рідної Школи" в Станиславові нічим гімназії помогти не може, бо всі засоби, що ними він розпоряджує, йдуть на школу ім. Шашкевича і промислово-ремісничі курси. Але й на ці дві школи кружок не має потрібних грошей, бо наше станиславівське громадянство відтягається всіми способами від плачення 1 проц. на „Рідну Школу". Місячно потребує кружок на обі школи коло 2.500 золотих, а саме: 1.786 зол. на платні учителів, 130 зол. на урядовця, 170 зол. на Касу Хорих і Пенс. Інститут, 400 зол. на адміністрацію шкіл і кружка. Крім цього має кружок до 10.000 зол. довгу, в тім 8.000 до Пенс. Інституту. В самім Станиславові є 18.000 українців, а як вони платять на „Рідну Школу", це найкраще буде видно з отсього зіставлення 1 проц. вкладок за один місяць:

52 учителів середніх шкіл	192.92 зол.
38 нар. учителів	92.18 „
22 священиків	45.50 „
6 лікарів	24.— „
8 адвокатів	34.50 „
125 інших фахів	190.60 „
81 державних службовиків	205.10 „
Разом	784.78 зол.

Значить, кружок „Рідної Школи" в Станиславові збирає місячно 800 зол., а має виплачувати 2.500 золотих! Як кружок це робить? Ось як: позичає по касах, збирає дещо по вулицях, в тяжких хвилях просить помочи у владики (дістав 3.000 зол.), жиє надією на коляду й писанку і виплачує своїм учительським силам, з яких дві побирають місячно аж по 100 золотих, платню ратами по 50, 30, 20, 5 а й по 1 золотому і то звичайно в половині або й у другій половині місяця. Станиславівські громадяни тим не інтересуються і не журяться; деякі з них живуть собі тихо та спокійно в своїх палатах і до голови їм не приходить, що там в „Рідній Школі" учителька в подертих черевиках ходить і голодна вчить.

Чи нема патріотів в Станиславові? Коли судити по всяких заг. зборах, то є; коли судити по тім, хто платить по 1 проц. на „Р. Школу", то мало. Чи може станиславівське громадянство таке дуже бідне? Є й бідні, але по 1 проц. зовсім не платять, або платять 1/2, або 1/4 або 1/5 проц. такі, що мають і значніші доходи і свої реальности, часом навіть величаві. Розгляньмося: 15 зол. платить 1 громадянин, 10 — також 1, 8 — також 1; адвокати і лікарі платять по 5 зол. (один навіть менше); нар. учителі, священики, інжинїри наших інституцій вдоволяються переважно скромним датком — 1 зол., один навіть 0.50 зол.; деякі учителі сер. шкіл і деякі урядовці цілком нічого не платять або смішно мало; буває й таке, що і чоловік і жінка богато заробляють, а платять дрібничку або нічого. Дві лиш школи платять солідно по 1 проц., а саме учителі української муж. гімназії і жіночої гімназії. Всі інші платять, що їм подобається. Що це не пересада, покажеться на заг. зборах зі статистики. Отже виходить таке: одні громадяни платять чесно й совісно по 1 проц., а інші сміються з цього, бо насміхом, жебрачою милостинею можна назвати датки по 1 зол. тих людей, що крім значних доходів ще й свій маєток мають.

Так виглядає на ділі патріотизм станиславівських громадян української народности, які дуже образилисьб, якби їм хто сказав, що вони не патріоти. Гіркі ці слова, що їх пишу, але їх треба написати, бо коли громадянство Станиславівщини не буде платити 1 проц. чесно й совісно, а передовсім поголовно, то школи, удержувані кружком „Р. Ш.", **мусять упасти.** Колиж упадуть, нехай тоді ніхто не кидає камінням на кружок. Хочемо мати надію, що кожний станиславівський громадянин сам підвисшить свій даток на „Р. Ш." і притягне принаймение одного українця з тих, що досі взагалі нічого не платять на „Рідну Школу.

С.

Англія і нім. предложення.

Канцлєр скарбу Черчіль відповідаючи в палаті громад на запит щодо пропозиції Йонга в справі відшкодувань, сказав, що англ. уряд не висилав вказівок англ. знавцям. Вони мали повну свободу переводити свої конклюзії. Конклюзії ці не обовязують уряду, який задержує собі свободу розглянути наново цілу справу. Та щоби недопустити до всяких хибних концепцій за кордоном і всяких алярмів, треба заявити, що предложення, подані пресою, рішуче годі прийняти.

Аґ. Аваса повідомляє, що д-р Шахт вручив 9. травня союзним державам меморандум із німецькими застереженнями.

—o—

Амнестія в Ромунії.

Урядовий ром. деппик оголосив декрет про амнестію з нагоди 10-их роковин злуки Ромунії. Амнестія обіймає всі політичні проступки, передбачені в карнім кодексі або в спеціяльних законах, доконані ромунськими горожанами перед днем 1. грудня 1920. р., наскільки не запали оконечні присуди.

—o—

Затьма сонця.

Із Сінґапуру повідомляють, що затьма сонця почалася там 9. травня в годині 12.5. Найвищий степень затьми записали в годині 13.40.

—o—

Мін. Штреземан про репарації та роззброєння.

На банкеті союзу закорд. кореспондентів у Берліні в готелі Адльон були мін. закорд. справ Штреземан, мін. господарки Курціюс, мін. хліборобства Дітріх, мін. справедливости Ґерард і мін. райхсвери Ґренер і весь дипл. корпус із нунцієм Пачелі та визначні представники наукового, господарського й журналістичного світа в Берліні. Голова союза Ленер підкреслив ряд додатніх обявів госп., культурного і наукового життя, про що закорд. кореспонденти з Берліна м. р. писали в пресі своїх країв. Мін. Штреземан у політ. промові обговорив справу репарацій та розброєння. Покликався на наведений вже головою союзу примір будови трансокеанських вел. кораблів, що є символом змагань Німеччини для переведення відбудови власними силами. Справу репарацій окреслив мін. Штреземан як госп. і фінансове зліквідування світової війни, як проблему, що своєю вагою виходить поза межі чисто фінансові та цифрові. Плян Доза це успіх політики, яка висловлює духа розуміння та бажання зрівнання інтересів. Коли паризькі переговори будуть успішні, то це буде величезний крок вперед. Прийшлоб тоді теж до управильнення цих політ. справ, незалежних від репарацій, які вже віддавна дозріли для розвязки а які лише як останки з часів війни тягнуться й дотепер. Розброєння також є складовою частю заг. ліквідації світової війни. На основі ост. женевських нарад справа представляється так, що на зовні щоправда можна говорити про прискорення темпа в річевому трактуванні справи. Одначе виринають перспективи, які велять дуже побоюватися, що основна ідея заг. розброєня заведе. Мін. Штреземан погоджується зі становищем нім. делєґата на розоружну конференцію Бернсдорфа, який спротивився женевським ухвалам і скинув відповідальність за їх наслідки на представників тих урядів, які за цими ухвалами голосували. З витвореного жен. ухвалами положення Штр. бачить, що розоружна конференція має лише приготовне значіння та що не є міродатною інстанцією для оконечного рішення.

Спорт.

Мистецтва Ліґи.

Краків: Чорні — Висла 4 : 4 (2 : 3).
Варшава: Туристи — Варшавянка 2 : 0 (1:0).
Познань: Варта — Леґія 3 : 1 (1 : 1).
Лодзь: Гарбарня — Л. К. С. 0 : 0.

Мистецтва А-кляси.

Львів: Яніна — Гасмонея 2 : 0 (2 : 0).
Львів: А. З. С. — Погонь II. 2 : 1 (2 : 0).
Львів: Чорні II. — Гакоах 4 : 2 (2 : 0).
Станиславів: Ревера — Україна 3 : 0 (1 : 0).
Перемишль: Польонія — Ресовія 3 : 1 (2 : 1).
Стрий: Погонь (Стрий) — Лехія 2 : 0 (1 : 0).

Товариські змагання.

Львів: Погонь — Сімерінґ (Відень) 4:2 (4:0).

По широкому світі.

Льойд Джордж заявив у передвиборчій промові, що союзні війська треба вже забрати з Рейнщини.

Президентом Китаю (нанкінського уряду) вибраний Чанг-Кай-Шек, що є головою центрального виконавчого комітету складеного з 24 членів.

Між військами Болівії та Параґваю, що стоять на кордоні, прийшло до сутички. Ліга Націй імовірно наново буде приневолена посередничити, щоби перешкодити війні.

В Індії у пристані Манґальоре прийшло до кривавих сутичок з магометанцями.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Небуденна фільма.

Не люблю кіна. Коли виберусь до нього, то вже напевно не пишу про те, що діється на екрані, хіба про те, що твориться перед ним. Світла в кіновій салі хоч і погаснуть, то від екрану бе така ясність, що можна богато дечого цікавішого побачити, як на фільмі.

Але вчора був я в кіно „Лев" і пишу про це, що бачив не на салі, а на екрані.

Афіші заповідали „Кохання козака" — себ-то щось нашого, рідного, щось, що перенесе збідованого галичанина в ліпші часи без труду і в інший край без пашпорту. Під наголовком фільми виділа назва американської кінофабрики, себ-то, що не будуть робити „з тата варята", але дадуть справді скінчену річ. Властиво повинно бути так: „Кохання козака" — „українська кінофабрика"! — але добре, що наразі так не є. Вийшов би чоловік з таким несмаком, як із фільми „Тарас Шевченко", де на протязі 10 актів гнали нашого поета в потилицю.

В „Коханні козака" був би зараз поділ на революціонерів і контреволюціонерів. Революціонери булиб усі праведники, контрреволюціонери всі — каналії, а чого доброго, при кінці майнув би над запорожцями червоний прапор з написом: „Пролетарии всех стран соединяйтесь!", а яка там віша Перебендя вишкварилаб на додаток „Ето будет последний..."

Цього всього в американській фільмі напевно не буде, бо американці народ справедливий і — головне — встидливий. Козаків вони не перенесуть в добу Муравйова чи Евгенії Бош і не скажуть їм співати „Інтернаціонал", замісць „Нам поможе святий Юр"...

Одно мене тільки непокоїло: як американці виставлять козацьку фільму в царстві проґібіції? Що як що, але чарка грала в житті козака коли не на першій скрипці, то бодай на другій.

Зайшов я в кіно...

Козацька станиця на Кавказі, в Терській Області. Козаки мов живі, жіноцтво мов намальоване... Отаман, викапаний Сірко, всі його слухають і шанують. Старенький священик ані не пяний, ані не повижуваний. Жіноцтво ще не свідоме вільної любови, спекуляції материнством і т. п. нинішніх благодатей. Одним словом, що крок, то „буржуазні предрадсудки"....

А сама дія...

Любить юнак, син отамана, дівчину Марусю, але вона його не хоче, бо він трус (Ох, галичанки! Чому цього не було в 1918 р. — прим. складача). Юнак напастує дівчину, але раз ловлять його козаки, перебирають за жінку і насміхаються з нього. Юнак вертає до дому, та там жде на нього завстиджений і лютий батько. Здіймає зі стіни нагайку і підходить до сина (чому не було таких батьків у 1918 р.! — прим. скл.),

— Тату не важся бити! — погрожує син
А тато замахнувся і хвись!
— Тату!!!
Хвись!
— Ой!
Хвись!
— Аяй!
Хвись, хлясь, цвіг!
— Ех!!!

Зірвався покровавлений юнак. Збунтувався збабілий дух, збудилася приспана гордість, насталив привялі мязи біль. Зірвався юнак і до батька. Взялися за чуби. Молода сила перемогла, порахував старому ребра, грюкнув дверми і пішов. А батько встав і як глянув у зеркало, то аж усміхнувся — ціле лице в синяках.

— Маю сина! — похвалився сам перед собою. Він-же не бився з сином як батько, а як козак з козаком.

А після цього зайшла переміна в души юнака. Пішов „турка воювати" і так відзначився, що станиця пир у його честь справляла. А Маруся хмелем біля нього веться і в очі заглядає і уста до поцілунку подає. Та козак не дуже тепер квапиться, бо „не личить козакові занадто коло баб упадати".

Попав козак з батьком-отаманом у турецький полон. Мучать їх усякими способами і все питають: „Відречешся своєї віри? Впадеш на коліна перед нами?" А батько і син в один голос: „краще козакові згинути вольним, як жити в ганьбі!"

Батько від муки вмирає, сина висвободжують товариші, що в лютім бою здобувають твердиню.

Останні слова батька: „Сину! Люблю тебе!", перший рух сина, це поцілуй на батьківськім лиці.

А потім поворот домів, поворот героїв, побідників. Попереду колишній трус, а нині перший герой і будучий отаман. На стрічу козакам дзвони радости і усміхи жіночі.

А жаль за погибшими?!... — Нема! Не видно цього!

„На те й козак живе, щоби загинути" — казав покійний отаман.

Галактіон Чіпка.

П. С. Хоч фільма в прогібіційній Америці творена, але артисти, ради історичної правди, таки здорово випивають.

НОВИНКИ

— **Відкриття першої ювілейної вистави у Національному Музею** (вул. Мохнацького 42) в неділю 12. травня в 11. год. передпол. Є це виставка нового мистецтва, історичного портрету на тлі памяток культурного побуту, гуцульщина і найцінніші грамоти з архіву о. Митрополита, що віднайдено після 14-ти літ на Радянщині. Управа Музею прохає можливо якнайчисленніше відвідувати виставку. Після 15-ої год. буде другий показ гостям свята українських купців.

— **На карти „Рідної Школи" звільняючі від алькогольних напитків** зложили з нагоди Празника Воскресения Христового слідуючі Вп. Громадяни і Громадянки в золотих: по 20: д-р Бабій В. лікар-дентист — Львів, інж. Кравців Михайло — Стрий, д-р Питлик Богдан — Жабє; по 15: Панство Сполітакевичі — Львів; по 14.50: Кружок „Р. Ш." — Мостиська; по 10.30: проф. Кміцикевич — Тарнів; по 10: проф. Іван Раковський — Львів, Литвинович Вол., купець — Познань, Петликівський Теодор, уряди. — Познань, д-р Маковський Ю. — Жабє, посол Струтинський Михайло — Львів; по 8: інж. Коваль Віктор — Познань; по 6: суддя Пацлавський Омелян — Калуш; по 5.10: д-р Мурович Волод., адв. — Заболотів; по 5: Шарко Петро — Львів, Фостаковський Іван — Львів, Олена Ковальчукова, учит. — Річечани, посол Дмитро Великанович — Львів, радн. Коссик Олександер — Познань, інж. Молчко Ярослав — Познань, М. Т. Струки — Юнашків, Гереджук Іван — Жабє, посол Шекерик Петро — Жабє, суддя Гладишовський Степан — Калуш, Панство Павлишини — Калуш; по 4: Сирота Михайло, упр. школи — Опарівка, Чорпітова С. — Калуш, П. Мосора — Калуш, Панство Байлові — Калуш, Панство Сілінські — Калуш, Панство Бачинські — Калуш; по 3.50: д-р Сохацький Іван — Калуш; по 3: Кучерішка Ольга, асист. фармації — Познань; дир. Мигович Петро — Калуш, Тисовський Володимир — Калуш, Панство Мікули — Калуш, п. Власакова — Калуш; по 2.50: Курдидик Онуфрій — Калуш, о. Кравчук М. Нигівці; по 2: Семенюк Ілярій — Спасів, о. Лагола О. К. — Жабє, Гаврилюк Ст. — Жабє, Мартищук Дм. — Жабє, Кікенчук Вас. — Жабє, Сумарук А. — Жабє, дир. Ярослав Рубчак — Калуш, Аронець Іван — Калуш, суд. Строніцький — Калуш, Рубчак Андрій — Калуш, Сімків Терентій — Станькова, інж. Радловський Володимир — Калуш, дир. Бариш Тимотей — Калуш, Панство Сенчини — Калуш, Панство Смитанські — Калуш, Панство Кириловичі — Калуш, о. Майорчак М. — Калуш, Зубрей Мих. — Лежайськ, Панство Загаєвичі — Калуш; по 1: о. Вань Лев — Самбір, Гулюк Юл., Моклович А., Волинюк В. і Коник О. з Жабя, Захней Семен, Іван Тимцюрак, Семянишин Яків і Панство Ортинські з Калуша.

— **Взаїмний бойкот.** Напад німецьких націоналістів в Ополі на польських акторів із Катовиць відбився голосним відгомоном у Польщі. Широко розлилася хвиля обурення, хоч німецька преса осудила брутальну напасть німецьких націоналістів, а влада приноровила до них карне поступовання. Побиті польські артисти вже давно грають у катовицькому театрі, а хвиля обурення все ще котиться й дає нагоду ріжним польським організаціям проявити максімум галасливого патріотизму. Але на цьому справа не кінчається. В Польщі поширюється бойкотовий рух у відношенні до Німеччини. Управа Союзу кінових театрів у Варшаві вислала, як ми вже писали, обіжник до всіх власників кінотеатрів з дорученням негайно зняти з репертуару німецькі фільми. Одночасно Союз постановив не спроваджувати більше німецьких фільм. — Ще не всі провінційні закутки в Польщі довідалися про цю постанову, як уже всі представництва німецьких проекційних апаратів (фірми „Цайс-Єна") одержали телеграфічний наказ негайно припинити продажу тих апаратів, зробити білянс із дотеперішньої продажі, а апарати звернути централі. Коли мати на увазі, що апарати „Цайс-Єна" є виключно уживані в кінотеатрах Польщі, то це є важкий удар для польських кінотеатрів, які відмовилися від німецьких фільм. У висліді можна сподіватися, що в короткому часі буде приневолена зачинити двері значна частина кінотеатрів у Польщі задля недостачі проекційних апаратів.

— **Весняні самогубці.** 21-літній студент прав Р. Шнельк у Львові застрілився з невідомих мотивів. Жінка залізничого кондуктора А. Кокошко наслідком родинних непорозумінь вишила йодини.

— **Засуд адвоката мантія.** Нарешті після предовгого слідства і довгого процесу проти львівського адвоката Ґжешчинського, прийшов учора засуд у його справі. Суд признав його винуватим у злочині спроневірення та ошуки в 8 випадках і присудив йому два роки тяжкої вязниці з правом амнестії, так, що третину кари йому дарували. Ґжешчинський мав би відсидіти ще 14 місяців. І він і прокуратор зголосили відклик щодо кари, яка першому видається надто великою, а другому надто малою.

— **Сільські порахунки.** У Прядильниці біля Добромиля В. Боднар застрілив Миколу Гаєвського з ненависти за ріжні особисті порахунки. — 3 місяці вязниці дістав 22-літній Андрій Вихопень з Жовтанець за вбивство лопатою парубка Парамута у суперечці після весілля; незвичайно мала кара признана йому тільки тому, що він був пяний.

— **Дохідна професія.** У Лодзі зголосилась до захисту старців стара жебрачка з проханням приняти її там на постійне за винагородою. Вона готова дати за це свої ощадности. Коли управа захисту згодилась, вона поклала на стіл 5000 золотих.

— **Буровій убив 100 дітей.** В американськім місті Клінчпорт (стейт Вірджінія) буровій перевернув школу підчас науки. Приблизно 100 дітей згинуло.

— **Син, що вбив батька і матір.** Перед судом для малолітніх у Відні почався процес проти 17-літнього гімназиста Ф. Артмана, обвинуваченого у вбивстві своїх батьків. Молодець після двох вистрілів у хаті вибіг до сусідів і заявив, що його батько та мама застрілились і хотіли застрілити також його, але тільки зранили його в палець ножем. Слідство ствердило, що хлопець знав про велике обезпечення на 6000 дол. і 30.000 швайц. франків, які він мав дістати на випадок смерти батьків. На розправі трапився сензаційний момент. Знавець проф. Веркгартнер узяв зі стола ніж, який зранив Артмана і вдарив ним легко по столі; вістря зігнулося і зранило знавця саме в малий палець. Є це велика обвинувачуюча познака проти гімназиста, що його сильно збентежила. Процес тягнутисьме кілька днів.

— **Ріжні вістки.** Норвегія приєднала до свого королівства острів Маєн, що лежить на схід від Ґренляндії і де від 1921 р. істнує норвеська метеорольогічна стація. — У Варшаві заплатило всього 70 проц. осіб обовязаних до дохідного податку. — у Бельгії панує епідемія віспи. — Форд має намір заснувати в Польщі фабрику авт з капіталом 10 міл. дол., з метою експорту авт на північ і південний схід Европи. — Перша жінка, що була маклером на ню-йорській біржі, Гольдгерст, перестала виконувати свою професію, бо збанкротувала на 100.000 дол. — Магомедани знову обкидали в Єрусалимі під „стіною плачу" жидів, що молились там. — У Москві ведуть кампанію, щоби збирати всі відпадки ґумових виробів. — Монте Карльо заробило за минулий рік зі свого касина гри 80 міл. фр.; є це один з найбільше дохідних років цієї держави; князь Монако дістає 8 міл. річно. — В Орлеані (Франція) святкували 8-го ц. м. вимково маніфестаційно роковини перемоги Жанни Дарк, „Орлеанської Діви".

— **Таємне вбивство.** В околиці Марсей, у маленькім містечку Бо, найшли в лісі труп багатої англійки Олівії Брансон, що була талановитою малиркою. Вона поселилась у цій поетичній закутині від кількох місяців, щоби мати матеріял для малювання гарних краєвидів. Проти самогубства, яке не є виключене, промовляють такі мотиви: Брансон жила безжурним життям людини, що мала самі успіхи і ніхто з її окруження не догадується, яка могла би бути причина її акту розпуки; вона мала при собі кількох псів, які дуже любила і була би перед самогубством напевне з ними попрощалася. Її служба ствердила, що Брансон, здається, не мала при собі револьвера. Дуже цікавою є обставина, що саме рік тому недалеко від місця, де найшли труп пані Брансон, убили невідомі іншу багату англійку. Поліція досі не має ніяких познак щодо можливих злочинців.

З театру.

Великий Міський Театр: „Твардовський на Кшемьонках", романтично-казковий водевіль на 3 дії Я. Ж. Камінського.

Цікаво поглянути, що було для львівської публики рівно 100 літ тому козирем театрального репертуару, а одночасно вершком популярної драматичної продукції. Цей водевіль оживителя тодішньої польської сцени має всі ознаки наших найслабших побутових пєс, а найсильнішою його основою є чисто українські народні пісні. Все тут змішане в дивовижну саламаху: леґенда про Твардовського, що запродав душу чортові з мотивами чужинних казок і акцесоріями наївного романтизму, славянофільськими нотками, побутовими танцями і цирковими вигадками. Єдині шнурки, на яких тримається акція, це ті, які бачимо на сцені, причіплені до предметів, призначених до „чудодійного" лету.

Дивне враження робить ця примітивна драматична основа у сполуці з новими вставками зразкового опереткового балету. Ще дивніше: що в пєсі виступає таки справжня українка, яка промовляє українською мовою, правда, не краще, ніж якби мала вивчити еспанський текст і не могла у Львові найти нікого, хто міг би вивчити її вимови цієї екзотичної мови. Можливе, що і з чеською мовою другої акторки було те саме. Є в цій старосвітській пєсі, як і в неодній старенькій нашій, неодна превесела сцена, неодна дотепна вигадка ще досі невилиняла — але цілість! Ще на 200 літ перед цим нині столітнім твором істнував уже Шекспір зі своїм „Сном літньої ночі".

Малий Театр: „Поїзд марево", 3 дії. А. Рідлея.

Література, до якої належить такий кіновий твір, у нас зовсім невідома. Є в Парижі театр „Ґран Ґіньоль", що виставляє виключно короткі пєси, проймаючі жахом, а переплутані незвичайно веселими фарсами. Деякі пєси містять у собі одночасно оба елементи: жах і гумор. Саме таку вдатну комбінацію зробив американець Рідлей. Є на салі глядачі, що не в силі видержати упирного настрою на сцені себто в самотній залізничій будці в бурхливу ніч, де випадкові подорожні ждуть появи „хронічних" марев і хотять утікати зі салі, мов ці подорожні з тої будки. А проте ті, що мають досить терпцю, сильних нервів і гумору, і видержать до кінця, є нагороджені в 3-ій дії справді дотепною розвязкою цих страхіть. Америка є недурно країною своєрідної романтики, де найбільше поетичних несподіванок є звязаних безпосередньо з бізнесом.

М. Р.

Зі спортового життя.

Поклик до наколесників.

Спортове Т-во „Україна" приступає до основування секції наколесників. Завданням секції буде уладжувати що-неділі прогульки своїх членів у ближчі й дальші околиці Львова, а також ріжні змагання. Перші сходини охочих вписатися в члени секції відбудуться в пятницю 10. травня в 7. год. вечером в домівці Союзу Українських Купців, Підвалля ч. 9, І. пов. Проситься українських наколесників, старших і молодших, прибути численно на ці сходини.

Виділ Спорт. Т-ва „Україна".

Висліди змагань.

Україна II. — Лехія II. 1:2. — Мистецтво Б-кляси.

Україна III. — Лехія III. 3:0. Вальковер. Мистецтво Ц-кляси.

Україна III. — Лехія III. 4:3. Змагання товариські.

Україна комб. — Сокіл IV. (Личаків) 14:1. Змагання товариські.

Легко-атлетичні тренінги.

В суботу 11-го ц. м. зачинають спортові клюби УСС тренінг у легкій атлетиці та у спортових грах. Вправи будуть відбуватися на площі Сокола-Батька двічи у тиждень, в суботу від год. 5.—8. попол. і в неділю від год. 8.—10. передпол. Програма навчання обійматиме науку впоряду, руханки, легко-атлетичні вправи та всі роди спортових гор. Вправами жінок проводитиме п-і М. Охримович, тренінг для мущин буде вести п. Е. Жарський. — **Рада У. С. С.**

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Гошовський Евген, парох у Збоїсках, помер по довгій і важкій недузі дня 4. травня ц. р. в 66. році життя. Покійний був понад 34 роки парохом у Збоїсках, де своєю працею та симпатичною вдачею зєднав собі не лише своїх парохіян, але й мешканців сусідніх сіл. Був щирим українським патріотом і робітником. З його ініціятиви та праці повстав у Збоїсках цілий ряд установ, які тепер дуже гарно розвиваються. В часи нашої визвольної боротьби був кілька разів арештований, а навіть засуджений на кілька літ тюрми. Найвищий суд зніс цей присуд і таким чином покійний відзискав волю. Доказом симпатій для покійника був величавий похорон, що відбувся 7. травня ц. р. при участи кільканайцяти священиків і великім здвизі народа. — В. Й. П.!

Театри.

Великий Міський Театр:

Пятниця 10-го, г. 7·30 веч. „Несподіванка“.

Малий Театр:

Пятниця 10-го, г. 7·30 веч. „Поїзд марево“.

Кіна.

„Аполльо“: „Полумя кохання“.

„Кольосеум“: „Міць людини“ і „Пригоди трьох черевиків“.

„Лев“: „Любов козака“ (Льва Толстого“.)

„Марусенька“: „Історія кокотки Люлю“.

„Оаза“: „Через гріх до щастя“.

„Палас“: „Дон Жуан, що згрішив“ і „Лапка на чоловіків“.

„Пан“: „Брудні гроші“.

„Пасаж“: „Демон копальні золота“.

„Фатаморгана“: „Нуждарі“ (В. Гіго).

„Химера“: „Любка гвардійця“.

Програма радіо.

Субота 11-го.

Льондон (358). 19·30 „Ісляндська княжна“.

Париж (1744). 17·45 Музична всячина.

Берлін (475,4). 16·30 Популярний концерт.

Відень (519,9) 18·50 Пісні та дуети. 19·30. Опера.

Мюнхен (536,7) 20·00. Веселий вечір.

Мілано (504,2) 20·30. „Лінда зі Шамоні“ опера Доніцеті.

Будапешт (545). 19.00. Скрипач Затурецький і співачка Діосі. 22·35. Циганська музика.

Давентрі 482,3) 22·20. Концерт сольо і квінтет.

Ленінград (1000) 14·30. Камерний концерт. 19·30. Оперетка.

Москва (1442,3). 16·00. Опереткова музика.

Київ (775) 20·00. Симфонічний концерт.

Харків (1680) 17·00. Камерний концерт.

Варшава (1395,1). 20·30. „Ах, ця весна“ оперетка Штравса. 22·30. Музика до танців.

Познань (339,8). 24·00. Нічний концерт.

Присилайте передплату!

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український театр під дир. І. Когутяка.

Скалат:
Субота 11.V. — „Вихрест“.
Неділя 12.V. — „Ой не ходи Грицю“.
Понеділок 13.V. „Маруся Богуславка“.
Второк 14.V. „Пташник з Тиролю“.
Середа 15.V. — „Кума марта“ (премєра).
Четвер 16.V. — „Пан Твардовський“.
Пятниця 17.V. — (пращальна вистава) „Мірале Ефрос“.

Колодіївка:
Пятниця 17.V. — „Запорожець за Дунаєм“.

Тернопіль:
Субота 18.V. — „Кума Марта“.
Неділя 19.V. — „Король життя“.
Понеділок 20.V. — „Пташник з Тиролю“. 2—3

Агрономічно-Технічне Т-во „Праця“ ім. Івана Левинського — у Львові, Ринок ч. 10. II пов. — уладжує з приводу 10. річниці смерти бл. п. проф. Івана Левинського Святочну Академію — і просить П. Т. Громадян, що стояли ближе особи бл. п. Ів. Левинського, щоб подавали відомости про нього, а з окрема про його суспільну та гуманітарну діяльність на адресу вище наведеного Т-ва. — Старшина. 1974 3—4

Надзвичайні датки на потреби „Рідної Школи“ зложили в золотих ВП.: Персонал „Доставы“ 75·50 як одноденний заробіток; Панство Чуми, Львів 20 з нагоди вінчання п. Галі Доманик.

Замісць святочних побажань зложили ВП.: Дзедзінський Леонард Львів 5, Дидик Евген Львів 25, о. Евген Громницький Львів 10, Сполітакевичі Львів 15, враз з протиалькогольною картою, Володимир і Христина Мриця Львів 6, Шепаровичі, Колодіївка 10, о. Володимир Марван, Зашків 10. ВП Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 1991 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Ширіть наш часопис!

Подяка.

Дня 7. травня н. р. відпровадили ми на вічний супочинок на львівське кладовище Гринька Марета був. старшину У. Г. А. Цею дорогою складаю щиру подяку всім, що своєю присутністю звеличили сумний обряд похоронний та віддали останню прислугу Покійникові. З окрема щиро дякую за поміч і поради панству Гевакам і п. дир. Брониславові Янові за пращальне слово над домовиною.

Стефанія з Сівецьких Маретова жена, — мати та рідня.

1990 1—1

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Д-р Степан Шухевич: **Спомини з Української Галицької Армії 1918—1920.** Частина III. Від липня 1919 до січня 1920. Львів, 1929. Видавнича Кооператива „Червона Калина“. Стор. 162, 16°. Зміст: Відносини в Подільськім Камянці. Диктатура і Начальна Команда. Протибільшовицька офензива. Начальна Команда у Виниці. Похід на Київ. Бої з Денікіном. Настрої серед стрільців УГА. Непорозуміння між двома урядами. Тиф. Нарада у Виниці. Переговори з добрармією. Ген. Микитка командантом армії, ґен. Ціріц шефом штабу. Суд над ґен. Тарнавським. Відворот на Одесу. Прихід більшовиків.

Юра Шкрумеляк: **Чета Крилатих.** Повість з воєнних часів. Видавнича Кооператива „Червона Калина“. Львів 1929. Стор. 262, 16°.

Пант. Куліш: **„Маруся Богуславка“**, поема з 1620 років з передмовою і поясненнями д-ра В. Щурата. Бібліотека літературних новин ч. 4. Дмитро Хомяк — Спілкове видання. Львів, 1929. Стор. 130+IV+2. Форм. 16°.

J. Borovička. Zehn Jahre Tschechoslovakischer Politik. Prag 1929. Стор. 156. Форм. 8°.

К. Вінярський: **„Третій зїзд КПЗУ. про національне питання на Західній Україні“.** Д. В. У. Харків 1929. Стор. 120. Форм. 16°.

Постанови III. зїзду КПЗУ. Держ. Вид. України. Харків 1929. Стор. 200. Форм. 16°.

ЖУРНАЛИ:

„Літературно-Науковий Вістник“, книжка за травень 1929 р. Річник XXVIII, Том. XCIX. Зміст: Арсен Кара: На зганьбленій Голготі; Ол. Бабій: Nocturno; Левко Ромен: Діогенова мара; Андрій Крижанівський: Дороги; Ав. Коломиєць: Невмируще; Андре Савіньон: Пробачення; Арсен Кара: Ґарфі; Джон Ґолсверси: Шибеник; Арсен Кара: Дальня канонада; Ів. Гончаренко: Дон Міґуель де Унамуно; Арсен Кара: Ярлива; Проф. д-р Ветцольд: Від імперіялізму до експресіонізму; Арсен Кара: Рецензія; Е. Бартлет: Російська загадка; Евген Маланюк: Мадярські пісні; В. Коґенс: Політика і пропаґанда; Ав. Коломиєць: Поет-студент; Д. Д.: Фош і „фошисти“; А. Крезуб: Умова Директорії з німцями; М. Сільський: Тиша; Петро Зленко; Микола Аркас; О. В.: З пресової фільми; Бібліографія; Нові книжки.

Смолоскипи, журнал національної молоді. Рік видання III. Ч. 1. за квітень 1929 р. Зміст: Девізе; М. Галущинський: Найбільші завдання; Роман Драган: Сателіти; О. Дніпровський: Послідовність; Крізь політичну призму; Еміль Фаґе: Люби Батьківщину; М. Караєв: Про самоосвіту; Додаток I—IV.

„Світ“, ілюстрований журнал, квітень, ч. 4. Зміст: І. Камінський: Поезія і проза. В. Пачовський: Розгублені звізди. В. Некрашевич: Така доля. С. Пилипенко: Сова, осел і сонце. А. Аверченко: Qui pro quo. М. Кічура: З поезій. І. Маневич: Ю. І. Нарбут. Я. Гашек: Заручини моєї сестри. Нові видання В. Винниченка. М. Рудницький: З поезій. Тайни морської глибини. Глухі поля. Зоольоґічна рідкість. З. В.: Японський театр. Столиця Радянської України. Р. Ольгович: Прощання. І. Яремський: Батькова доля. Цікаві розкопки. Підводний тунель. О. Бржезіна. Ю. Сльозкін: Батько Викрута. Репродукції: І. Крушельницького, П. Мегика, Ю. Нарбута. 24 ілюстрації. Це число „Світу“ появляється в новій обгортці, яку зладив відомий ґрафік Роберт Лісовський, що від року перебуває в Берліні для поглиблення своїх студій.

„Русская Школа за рубежом“. Год изд. 6. Ч. 31. Прага 1929.

„Нова Хата“, журнал для плекання домашньої культури. Рік V. Ч. 6. Львів, травень 1929. Зміст: Катря Гриневичева: З весною; І. Гургула: Писанки; Яросл. Лагодинська: Жінка в творах Ів. Франка; Ул. Кравченко: Матері; Ріжні вісти; Моди; Ручні роботи; Вас. Горбай: Новітні монограми; О. З.: Жіночі конґреси; С. Киричанський: Постатті римлянок у часах Республіки; М. Ф.: Нові книжки; д-р Соф. Парфанович: Лікарські поради; С. Місько: Приписи; Заклик у справі будови жіночої ремісничої бурси; Жертви на памятник М. Примінової; Гарін (Михайловський): Діточі літа Тьоми; Ілюстрації.

„Нові Шляхи“, літературно-науковий, мистецький і громадський місячник. Ч. 1. Львів, травень 1929. Зміст: С. Черкасенко: Біла Панна; А. Павлюк: Із „Сумного Циклю“; І. Крушельницький: Радощі життя; А. Крушельницький: Справа Палатинського; П. Романов: Весна; С. Левинський: Наші паризькі клопоти і надхнення; М. Посацький: На руїнах колосеум; П. Ковжун: Неопубліковані праці Г. Нарбута; Наші шляхи; І. Коломийців: Лірика останнього десятиліття; Д-р В. Бірчак: Літературна творчість Закарпаття 1919—1929 р; Ю. О.: Розвиток науки на Рад. Україні; М. Галицький: Загальний огляд народнього господарства України; Іл. Свенціцький: Доба великих можливостей; М. Андрусяк: Українці — великоруси — поляки; д-р В. Кучер: в 50-ти роковини народин Н. Айнштайна; Л. В.: Музейне життя на Чернигівщині; Г. Л. К.: У 25-ліття Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові; Записки; Ілюстрації.

НОТИ:

Д-р А. Річинський: Українська відправа Вечірна і Раннє на мішаний хор. Уложив д-р А. Річинський. Володимир Волинський 1929. Стор. 24. Форм. 4°.

Духовно-музичні твори *И. Кишакевича*: ч. 19. **Тебе Бога хвалим і Благальна пісня** на мішаний хор. Стор. 8+4. Ціна зол. 2·50. Ч. 20. **Воскресні пісні** на мішаний хор (три Христос Воскрес, Пісня побіди і Воскресні гимни). Стор. 8+4. Ціна 2·50 зол.

За редакцію відповідає Василь Мудрий

Видає Видавнича Спілка „Діло“.

З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.